

KESKKONNAAGENTUUR

KLIIMAMINISTEERIUM

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Maa- ja mullakasutuse juhtimine – uurimisprogramm

Madli Linder

Keskkonnaagentuur

mulla ja maahõive teadusarenduse projekti juht | nõunik (maahõive ja ökosüsteemide teenused)

4.12.2025 Tartus

Konverents „Kestlik mulla- ja maakasutus – mullateadusest maakasutuse juhtimiseni“
koostöös XVI Mullapäevaga

KLIIMAMINISTEERIUM

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

KESKKONNAAGENTUUR

MULLA JA MAAHÕIVE KOOSTÖÖPROJEKT

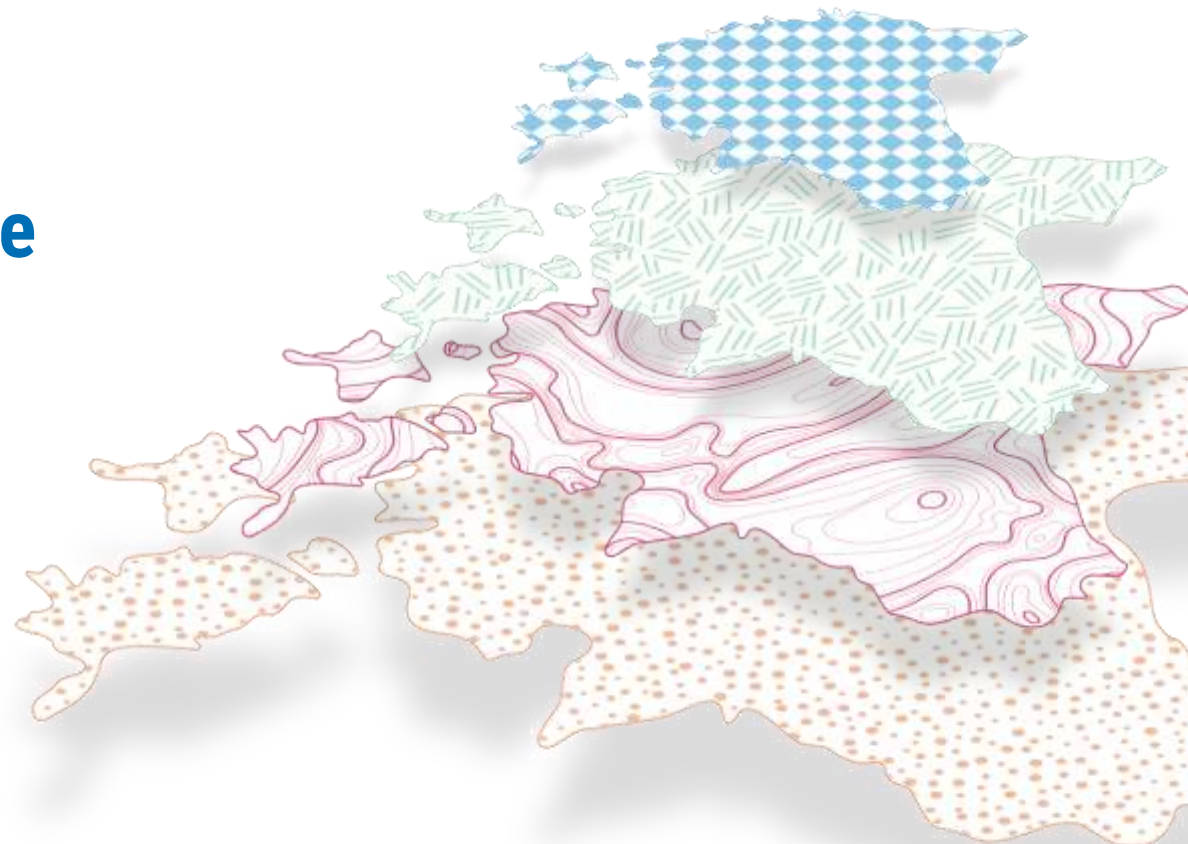

Maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteem mullastiku teenuste efektiivseks ja jätkusuutlikuks kasutamiseks, elurikkuse kaitseks ja kliimamõju vähendamiseks. Uurimisprogramm (TA projekt)

Eelarve ja kestus: 5,7 mln eurot, 2024–2027

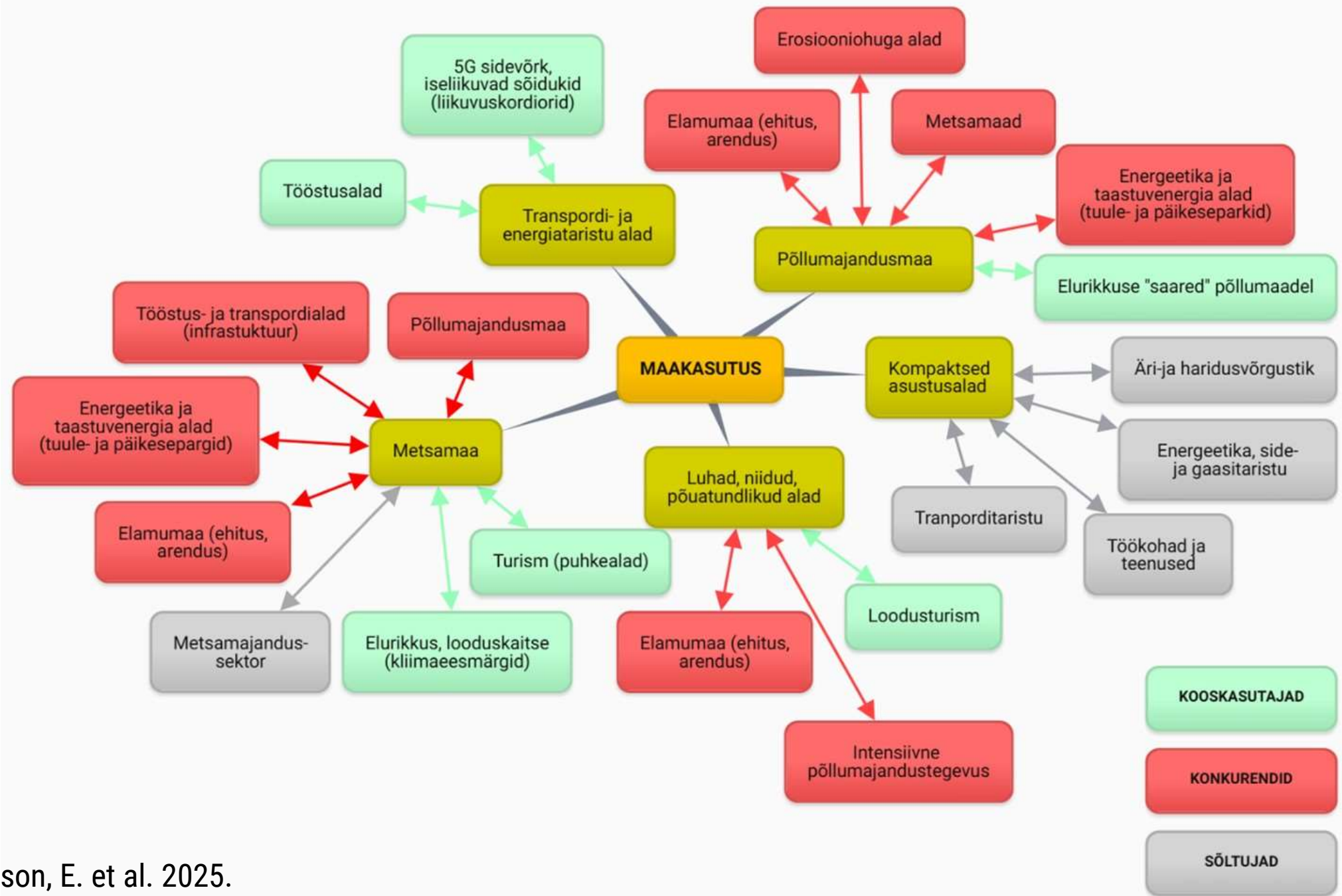
Eesmärk:

luua riigile innovaativne ja ressursikestlik maa- ja mullakasutuse seire- ja juhtimissüsteem, mis on edaspidi terviklike ja kvaliteetsete maahõive ruumiotsuste planeerimise ja suunamise aluseks. Eelduseks on kvaliteetsed alusandmed ehk sidus teaduslikult loodud alusandmestik, selle digitaliseerimine ja funktsionaalsuse tagamine.

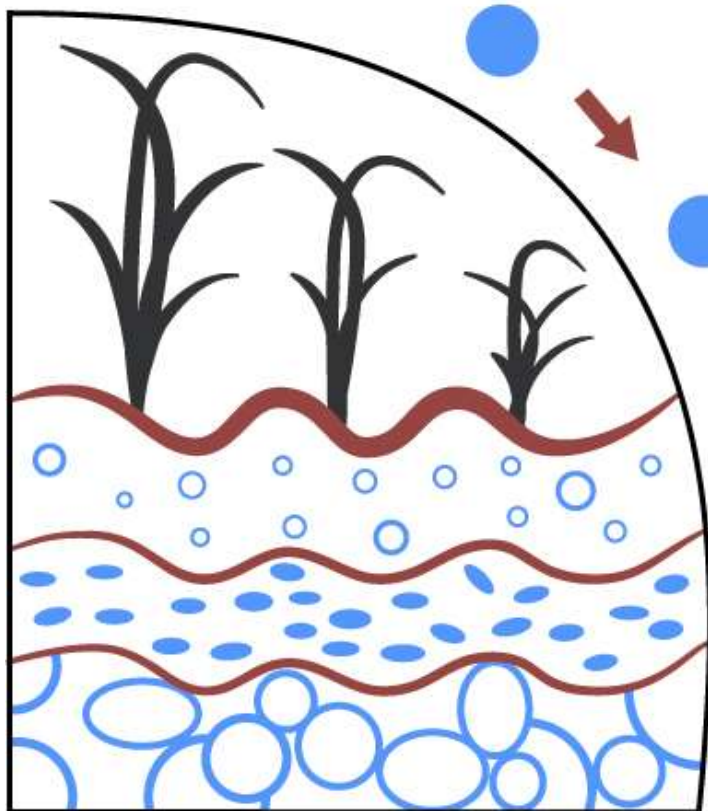
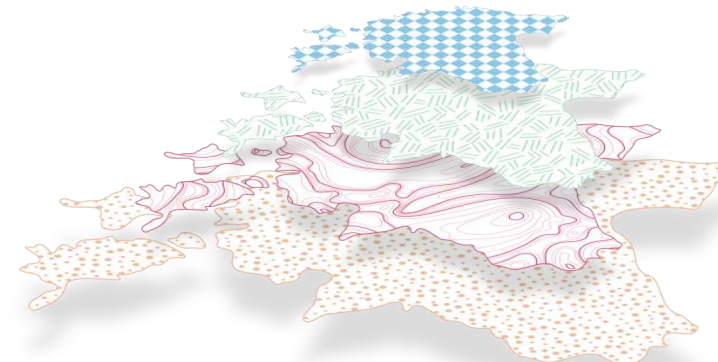
Projekti toetab Eesti riik kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise tulust

<https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/muld-ja-maahoive/maa-ja-mullakasutuse-teadus-arendusprojekt>

Maahõivehierarhia

„Ainult“ muld?

Joonis: mullastrateegia

VÄLTIMINE

Vältida täiendavat maahõivet ja mulla katmist võimalikult palju.

KORDUSKASUTAMINE

Kui maahõivet ja mulla katmist ei ole võimalik vältida, siis on (samaks või teistsuguseks maakasutuseks) parem kasutada juba hõivatud maad või kaetud mulda, nt lammutades hooneid, taastades mulla hea seisundi, avades kaetud mullad või tihendades maakasutust.

MINIMEERIMINE

Kui maahõivet ja mulla katmist ei ole võimalik vältida ning maad ei ole võimalik korduskasutada, tuleks hõivata maad või katta muld, mis on halvemas seisundis (nt mitte kasutada heas seisundis metsa või viljakat põllumajandusmaad).

KOMPENSEERIMINE

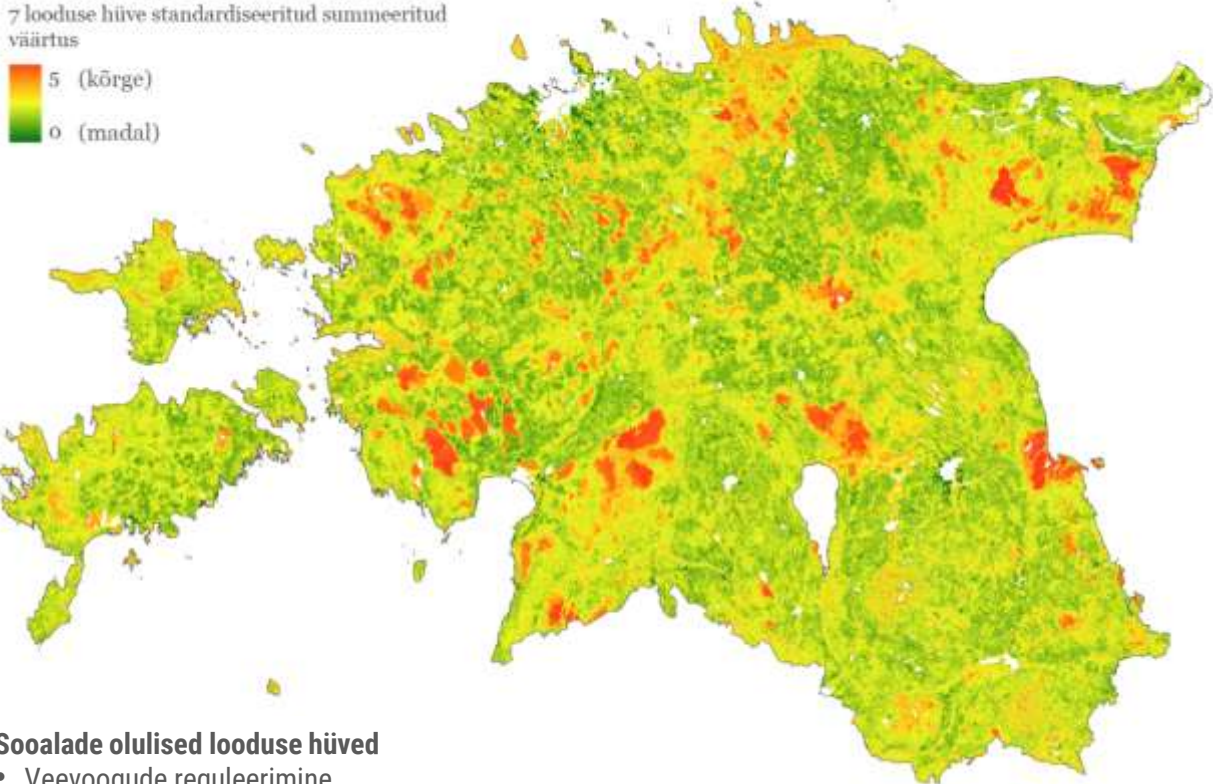
Maahõive või mulla katmise korral tuleks kohaldada leevendus- ja kompensatsioonimeetmeid, et minimeerida ökosüsteemiteenuste kadu (nt vee absorbeerimiseks filtreerimise ja vihmavee kogumise kasutamine, vee ja elurikkuse säilitamiseks haljaskatuste kasutamine, jahutamiseks keskkonnahoidlike hoonete ehitamine, biomassi tootmiseks linnafarmide ja -aedade rajamine).

Looduse hüvede kuumkohad

7 looduse hüve standardiseeritud summeeritud väärtus

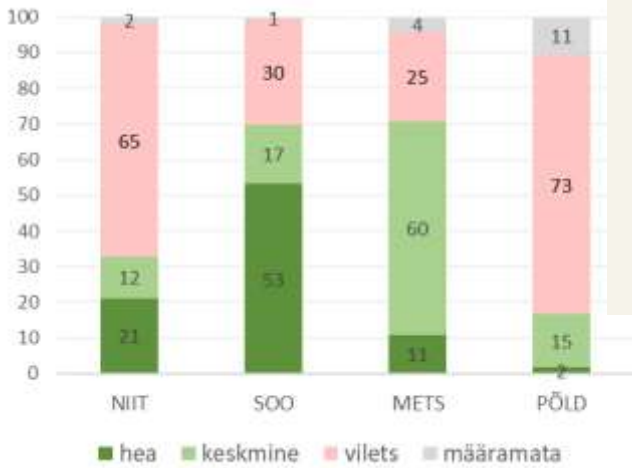

Analüüs: Keskkonnaagentuur 2024

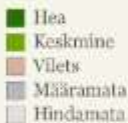
Soolade olulised looduse hüved

- Veevoogude reguleerimine
- Loodusannid (jõhvikad)
- Globaalne kliimaregulatsioon (mulla orgaaniline C)
- Loodusturism
- Virgestusväärtus
- Elupaigahüve
- Lokaalne kliimaregulatsioon

Ökosüsteemide üldine seisundikaart

Ecosystems' general condition map

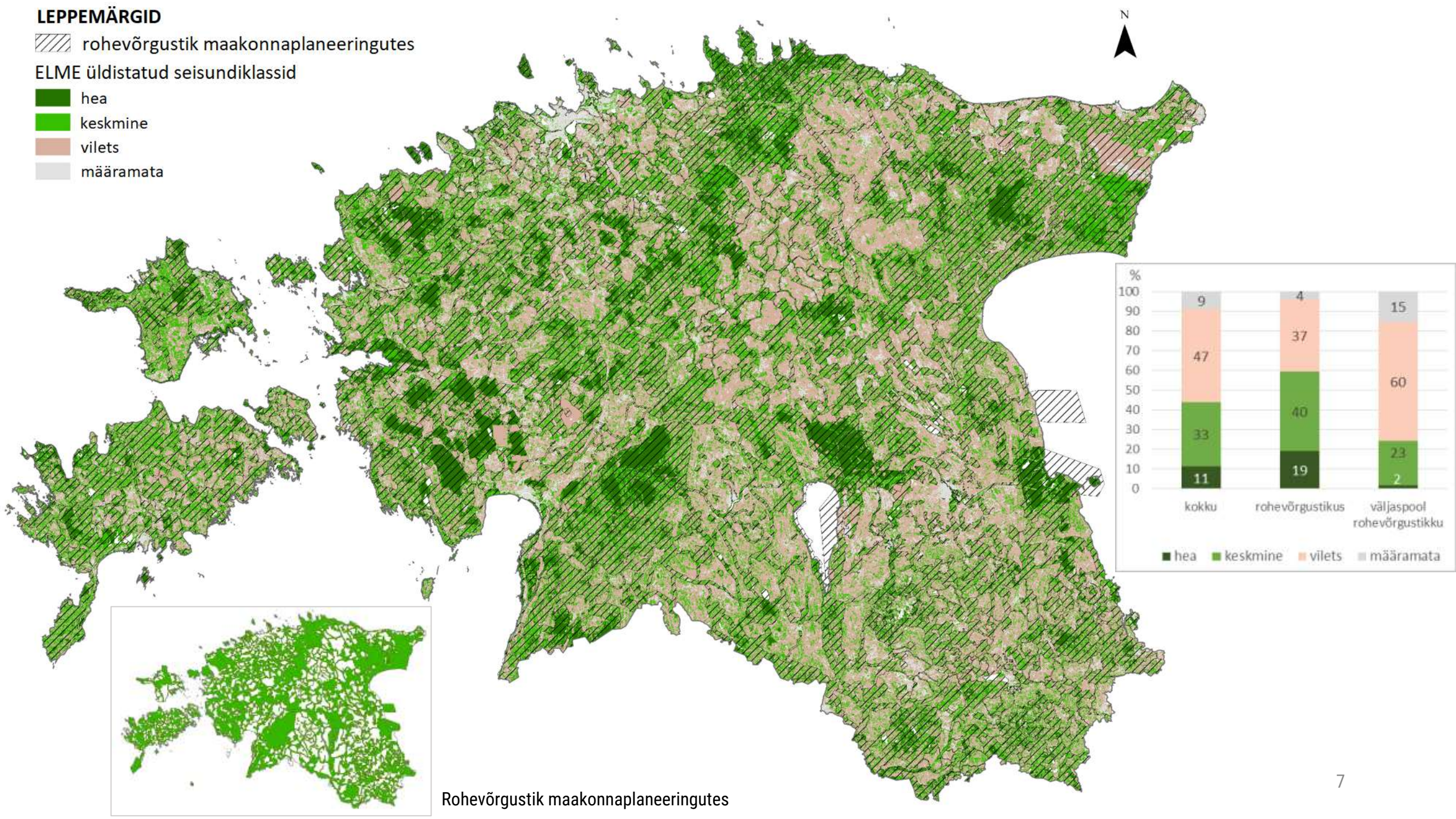
Eesti maistuaikosüsteemide hüvede (ökosüsteemiteenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuse üldine hindamine ja kaardistamine
Keskkonnaagentuur, 2023

LEPPEMÄRGID

rohevõrgustik maakonnaplaneeringutes

ELME üldistatud seisundiklassid

- hea
- keskmine
- vilets
- määramata

Rohevõrgustik maakonnaplaneeringutes

Uurimisprogramm – sisutegevused

Tegevussuund	Alamprojekt	Teostajad
Mullastikukaardi uuendamine	MULD2 – mullastikukaardi üleriigiline uuendamine	Maaelu Teadmuskeskus, Tartu Ülikool, Eesti Maaülikool
Kasvuhoonegaaside aruandluse arendamine	PõMU – põllu- ja rohumaamuldade mudel	Eesti Maaülikool, Maaelu Teadmuskeskus
	MEMU – metsamuldade mudel	Eesti Maaülikool, Tartu Ülikool
	Märgalade kaardistamine (mask)	<i>konkurss</i>
	Edasised arendused	<i>tulekul</i>
Maa- ja mullakasutuse, sh maahõive juhtimissüsteemi loomine	Tausta koondülevaade	Eesti Maaülikool
	Pruunalade (<i>brownfields</i>) kaardistamine	Eesti Maaülikool, Hendrikson DGE
	Maa- ja mullakasutuse õigusanalüüsid	õigusbürood
	Maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteemi loomine	<i>kontseptsiooni loomine</i>
Seirevõimekuste arendamine	Seirevõimekuse ja -vajaduste eksperthinnang	Maaelu Teadmuskeskus
	Maa- ja mullakasutuse seireraamistiku loomine	<i>kontseptsiooni loomine</i>

